

Dkt. Robert A. Peterson, Kanisa na Mambo ya Mwisho,

Kipindi cha 7, Theolojia ya Kihistoria ya Kanisa

© 2024 Robert Peterson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Robert A. Peterson katika mafundisho yake kuhusu Mafundisho ya Kanisa na Mambo ya Mwisho. Huu ni kipindi cha 7, Theolojia ya Kihistoria ya Kanisa.

Tunaendelea na mihadhara yetu kuhusu mafundisho ya kanisa.

Tukigeuza mawazo yetu sasa baada ya kufanya kazi na hadithi ya kibiblia, baadhi ya vifungu muhimu katika maagano yote mawili vilivyowahusu watu wa Mungu, picha za kanisa, hasa katika Agano Jipya, na kisha sehemu ndefu kuhusu watu wa Mungu katika Agano la Kale, tunageukia theolojia ya kihistoria. Theolojia ya kihistoria ni utafiti wa jinsi kanisa lilivyoelewa mafundisho ya Biblia kwa karne nyingi. Pia inaitwa historia ya mafundisho, na haichukui nafasi ya Biblia, lakini ni eneo moja, kuzingatia, nidhamu moja katika kuunda theolojia ya kinfumo, ambayo inapaswa kutegemea ufafanuzi na theolojia ya kibiblia, lakini pia inazingatia theolojia ya kihistoria.

Tunataka kugusa mambo muhimu tu katika historia ya mafundisho ya kanisa. Huyu ni Mtakatifu Cyprian, imani ya Baraza la Constantinople, baadhi ya michango ya Mtakatifu Augustine, Boniface VIII na maandishi yake maalum Unum Sanctum, ambayo yalidai nguvu ya ajabu kwa kanisa la Kirumi, Wycliffe, Jan Hus, Ungamo la Augsburg, Ungamo la Scots, Ungamo la Belgic, na kisha tutamalizia na Ungamo la Imani la Westminster. Cyprian, Cyprian alikuwa Mwafrika Kaskazini.

Alikuwa mwalimu wa ufasaha, kama vile Mtakatifu Augustine alivyokuwa, na aliongoa na kumtumikia Bwana kanisani, akipanda hadi nafasi ya Askofu wa Carthage. Tarehe zake ni takriban 2000 hadi 210, na tarehe yake ya kuzaliwa ni 258, ambayo ni tarehe ya uhakika zaidi kwa wakati wa kifo chake. Yeye si mwanatheolojia wa kimo cha, tuseme, Tertullian, ambaye alimheshimu na kumheshimu hata, lakini alikuwa mchungaji na kiongozi, na jinsi alivyoshughulikia matatizo ya kichungaji na hasa ya mfarakano yalimfanya kuwa na ushawishi, si tu katika siku zake mwenyewe bali baadhi ya masuala hayo yaliendelea.

Tatizo lilitokea kanisani, hasa wakati watawala wa Kirumi walipokuwa watesaji wa kanisa. Tatizo lilizuka kuhusu wale walioitwa wapotovu. Kanisa linapaswa kuwatendeaje watu wanaomkana Kristo wakati wa mateso? Kanisa linapaswa kuwashughulikiaje? Lilikuwa tatizo katika kila mateso makubwa, ikiwa ni pamoja na mateso ya Decian.

Cyprian ni muhimu kwa sababu aliwaweka watu chini, akawakubali watu tena, akakubali makosa, na akawaruhusu kupitia mfululizo wa toba, akionyesha toba yao ya kweli katika makadirio yake na ya viongozi wenzake. Alisisitiza, alianzisha mwisho wa siku, alisisitiza umoja wa kanisa ulikuwa zaidi ya maaskofu katika maaskofu kuliko ilivyokuwa ya kitheolojia. Ukristo wa Novatian, Ukristo wa Novatian wa walioshindwa ulisababishwa, ulioshindwa ulisababisha mgawanyiko huu, utofauti huu kati ya wale waliosimama imara na wale waliokasirika.

Unajua, mchungaji wangu alitoa maisha yake akisimama kwa ajili ya Kristo. Wako walikimbia. Naam, wakati mwingine wale waliokimbia walisema, ikiwa wachungaji wote wangekufa, ni nani angefanya hivyo kama mchungaji? Ilikuwa hali ngumu sana, na hakukuwa na jibu rahisi. Lakini hata hivyo, baadhi ya maneno ya Cyprian ndani ya muktadha ambao nimeuchora, muktadha ngumu, tunaweza kuelewa vizuri zaidi.

Alisema hapana, hawezi kuwa na Mungu kwa ajili ya baba yake, ambaye hana kanisa kwa ajili ya mama yake. Huo ndio uandishi wake muhimu zaidi, labda, ulikuwa ni ule uliohusu umoja wa kanisa, ukisisitiza umuhimu wa kanisa. Hakika, watu binafsi walimwamini Kristo ili waokolewe, lakini kuwa kwao katika kanisa ni muhimu sana machoni pa Cyprian.

Hawezi kuwa na Mungu kwa ajili ya baba yake, ambaye hana kanisa kwa ajili ya mama yake. Hakuweza kuelewa jambo la kisasa la watu wanaodai kuwa Wakristo na sio wa kanisa. Ingekuwa vigumu sana kwake kuelewa.

Katika barua zake, waraka wa 73, sehemu ya 21, msemu mwingine maarufu kwamba hakuna wokovu nje ya kanisa. Akiwa amekabiliwa na matatizo kama mchungaji na mtatuzi wa matatizo, alisisitiza uaskofu, maaskofu, hata zaidi ya kanuni za kitheolojia, kushughulikia tatizo hilo gumu la migawanyiko na jinsi kanisa linavyowatendea wale waliomkana Kristo, waliokabidhi nakala zao za Biblia, na kadhalika, wakati wa mateso. Imani ya Kikonstantinopoli ya 381 inatoka katika baraza la kwanza la Constantinople katika mwaka huo huo.

Inatambuliwa kama baraza la pili la kiekumeni la kanisa la Kikristo baada ya Nicaea mwaka 325. Kwa kweli, Nicaea ilithibitisha uungu wa Kristo na kuthibitisha Athanasius dhidi ya Arius, lakini Uariani haukuondoka. Na baraza hili mwaka 381 liliashiria mwisho wa miaka 50, miaka mitano sifuri, ya utawala wa kisiasa na kitheolojia wa Arian katika himaya hiyo mashariki.

Baraza la kwanza la Constantinople lilizungumzia urejesho wa imani ya Nikea na upanuzi wa imani ya Nikea. Nikea ilimpinga Arius, ambaye alisema Kristo alikuwa kiumbe wa kwanza ambaye kupitia yeye Mungu aliumba kila kitu kingine. Yeye si sawa na Mungu.

Yeye ni kiumbe aliyumbwa lakini hakufanya mengi kuhusu mafundisho ya Roho Mtakatifu. Baraza la kwanza la Nicaea lilirejesha msisitizo wa mafundisho ya kidini ya Nicene na pia lilipanua mafundisho hayo ya kidini ili kujumuisha Roho Mtakatifu. Yaani, kuna urejesho na upanuzi wa pneumatolojia wa mafundisho ya kidini ya Nicene.

Katika muktadha huo, Imani ya Konstantinopoli ya 381 inatoa kauli maarufu sana kwamba kama sehemu ya ungamo la imani, tunaamini katika kanisa moja takatifu la kikatoliki na la kitume. Kutoka kwa vivumishi hivyo vinne vinavyotokana na nomino, umoja, utakatifu au utakatifu, na Ukatoliki, haizungumzii Roma; inazungumzia umoja wa kanisa na utume. Kanisa moja takatifu la kikatoliki na la kitume lilitoa kama msingi, kiimani, tunaita imani na maungamo alama.

Kwa hivyo, tukizungumza kwa mfano, Constantinople na imani yake ilitoa msamiati uliosababisha sifa nne za kanisa. Tutashughulikia sifa na alama zote mbili. Sifa hizo, kama hii inavyoonyesha, ni za kipatristi.

Wanarudi kwa baba, waliosaidia kufafanua kanisa. Kanisa ni kanisa moja. Kanisa ni takatifu kwa sababu ya watu kumwamini Kristo na kisha kuishi kwa ajili ya Bwana.

Ni ya kikatoliki popote ilipo. Ni sehemu ya kanisa la ulimwengu mzima duniani, na ni ya kimitume. Tutaona kwamba Roma na warekebishaji walikuwa na maana tofauti sana kulingana na maana ya usemi huo.

Mwishowe, Uprotestanti unasema si aina fulani ya uzao kutoka kwa Petro katika suala la kuwekwa wakfu, bali ni kufuata mafundisho ya mitume ndiko kunakofanya kanisa kuwa la kimitume. Tunaamini katika kanisa moja takatifu la kikatoliki na la kimitume. Tutapitia tena maneno hayo na maana yake.

Mtakatifu Augustine, 354 hadi 430, tarehe zake ni thabiti. Na hakukuwa na mtu mwenye ushawishi zaidi katika mamia na mamia ya miaka ya kwanza ya kanisa la Kikristo. Luther na Calvin wote wanampa sifa na wanasema kwamba waligundua upya uelewa wake wa injili.

Ni kweli, angalau katika umbo la muhtasari, kwamba pia walifanya maendeleo zaidi na ufafanuzi wa mitazamo yake. Lakini Calvin alisema kwa umaarufu angeweza kupata theolojia yake yote kutoka kwa Augustine. Na Augustine alisema mambo mengi sana kuhusu kanisa.

Hapa kuna machache tu tunayoyagusia katika utafiti wetu wa mambo muhimu zaidi ya kitheolojia ya kihistoria. Kuna Wakristo wengi, lakini Kristo mmoja tu. Wakristo wenyewe, pamoja na kichwa chao, kwa sababu amepaa mbinguni, huunda Kristo mmoja.

Sio kwamba yeye ni mmoja na sisi ni wengi, lakini sisi tulio wengi ni umoja ndani yake. Kwa hivyo, kuna mtu mmoja Kristo, mwenye kichwa na mwili. Hiyo ni kutoka kwa ufafanuzi wa Mtakatifu Augustine kuhusu Zaburi, ufafanuzi wake kuhusu Zaburi 127 na mstari wa 3. Anachofanya ni kufafanua kanisa kama mwili wa Kristo, ambaye ndiye kichwa, katika suala la muungano na Kristo.

Bila shaka, kwa upande mwingine, sisi ni wengi, lakini kwa maana hii, ingawa tuna viungo vingi, sisi ni sehemu ya mwili mmoja. Na tukiwa tumeunganishwa na Kristo, tumeunganishwa sisi kwa sisi. Na picha hiyo ya kichwa na mwili, nitasema hivi.

Katika Warumi na 1 Wakorintho, taswira hiyo inazungumzia maisha ya mwili, uhusiano wa viungo kati yao. Huo ndio msisitizo. Katika Waefeso na Wakolosai, taswira ya Kristo kama kichwa ina mtazamo zaidi wa hili, kwamba yeye ndiye chanzo cha uzima wa kanisa.

Yeye ndiye Bwana wa kanisa. Na kama kawaida, maneno ya Augustine yaliathiri mamia na mamia ya miaka ya historia ya kanisa baada yake. Hata hivyo, alisisitiza katika utendaji halisi kwamba alikuwa mchungaji.

Kanisa ni nukuu, kundi mchanganyiko la watu wema na waovu. Hii imo katika maandishi yake maarufu kuhusu mafundisho ya Kikristo. Ukitaka kuelewa makanisa, kanisa Katoliki, na labda Roma, lakini si kama ya Kirumi kama itakavyokuwa, maoni ya msingi ya kanisa hilo karibu mwaka 400 BK kuhusu mafundisho ya Kikristo ni mahali pazuri pa kuanzia.

Augustine, mwalimu wa ufasaha, aliacha kwa sababu alisema, Nilikuwa nawapa wanasheria wajanja uwezo wa kuwadanganya watu. Katika kitabu hiki, anazungumzia usemi kuelekea mwisho. Kwa hivyo, anaweka baadhi ya ufasaha wake, mafunzo ya ufasaha, na uzoefu wake kama mwalimu ili kutumia.

Lakini kwanza kabisa, anazungumzia kile ambacho kanisa linaamini. Kwa kweli, mafundisho ya Kikristo yanajulikana kama utafiti katika hemeneutiki. Anazungumzia kuhusu ishara na kile zinachomaanisha.

Ni kipande rahisi lakini chenye kina kirefu kinachofupisha kile Wakristo wanaamini, na kutufundisha kanuni kadhaa za tafsiri ya Biblia. Kisha, mwalimu wa ufasaha wa lugha anakuwa mwalimu wa homiletiki, akiwafundisha wanafunzi wake na wasomaji jinsi ya kuwasilisha kile ambacho kanisa linaamini. Kwa hivyo, kwa njia, kuhusu mafundisho ya Kikristo, sehemu ya tatu, kifungu kidogo cha 45, ndipo anaposema hivyo.

Mafundisho ya kundi mchanganyiko. Hilo litaendelea kuwepo, isipokuwa kwa Waanabaptisti, wanaodai kuwa na kanisa safi kabisa. Lakini hilo lilileta furaha, kwa Roma na kwa warekebishaji.

Kwa hivyo, alifundisha vinginevyo, washiriki pekee wa kweli wa kanisa, kwa kuwa ni mwili mchanganyiko. Sawa. Na kuna watu wema na waovu.

Na huwezi kuamua kila wakati wao ni nini, wao ni nini, na ni watu gani mahususi. Washiriki pekee wa kweli wa kanisa ni, kwa nukuu, idadi maalum ya wateule. Hii inatokana na kitabu chake kuhusu ubatizo.

Sehemu ya tano, kifungu kidogo cha 38. Kwa hivyo. Naam, kama tutakavyoona baadaye.

Katika nyakati za migogoro na nyakati za kanisa kutokuwa na utulivu kutoka ndani, si mateso kutoka nje, bali kuwa katika anguko, injili ikiwa imefichwa na kadhalika. Baadhi ya warekebishaji wa kabla, Wycliffe na Huss, walitafuta kimbilio katika ukuu wa Mungu ulioonyeshwa katika kuchaguliwa tangu mwanzo kwa sababu walisema kwa nje, kwa nje, kanisa ni fujo. Augustine hasemi hivyo.

Lakini Kanisa Katoliki la Roma la zama za kati, kwa kadiri ya Huss, Wycliffe, na kisha Luther, miaka mia kadhaa baadaye, cha kushangaza, walikuwa mbele yake kwa kiasi kikubwa mbele yake. Ni watu wa kweli wa Mungu waliochaguliwa na Mungu na kujulikana na Mungu. Kanisa halitawahi kushindwa kanisa hilo.

Idadi iliyofichwa ya watu wa Mungu wa wateule, kitu kama hicho. Na tena, hatuwezi kuisitiza kupita kiasi umuhimu wa mawazo ya Augustine. Yanajirudia tu katika enzi zote, kupitia Matengenezo ya Kanisa, ili Wakristo ambao wangejitambulisha kama Wakalvini sasa wako katika utamaduni wa Wakalvini wa Augustine .

Hakuna shaka kuhusu hilo. Boniface alikuwa papa, ili kumtofautisha na watu wengine walioitwa mapapa walioitwa Boniface. Kitaalamu, yeye ni Boniface VIII.

Unum Sanctum, taasisi au kanisa moja takatifu, inasikika kama Imani ya Konstantinopoli na imeundwa kimakusudi. Anadai mamlaka ya imani, historia ya imani, na mamlaka kwa kauli hii ya kushangaza, ambayo ilichapishwa mwaka 1302. Hapa kuna Kanisa Katoliki la Roma linalofuatilia historia.

Madai ya Roma yalikuwa na kukua. Hii inawakilisha jambo la juu kutoka kwa mtazamo wa Wakatoliki wa Kirumi. Tunalazimika kwa imani kuamini na kushikilia.

Tunaamini na kukiri kwa dhati kwamba kuna kanisa moja takatifu la Katoliki na kanisa la mitume. Na ni bora uamini anamaanisha Katoliki ya Kirumi, kama utakavyoona. Na kwamba nje ya kanisa hili, hakuna wokovu wala ondoleo la dhambi.

Naam, hatusikii tu Konstantinople, bali tunamsikia Cyprian. Na maana ya sasa ya Papa Boniface iko nje ya taasisi hii ya Katoliki ya Kirumi duniani; hakuna wokovu. Wala ondoleo la dhambi la kanisa hili moja pekee.

Kuna mwili mmoja na kichwa kimoja, si vichwa viwili kama mnyama. Yaani, Kristo ndiye kichwa pekee na Kristo Kasisi. Mwakilishi wake duniani ni mrithi wa Petro na Petro.

Kwa hivyo, ikiwa Wagiriki au wengine wanasema kwamba hawakuwa wamejitolea kwa Petro na warithi wake, lazima wakiri kwamba wao si kondoo wa Kristo. Anarejelea mfumo mkuu wa 1054, ambapo makanisa ya Orthodox ya Mashariki yaliachana na Roma, na baba mkuu wa Constantinople na Papa huko Roma walitoa laana ya hukumu kwa mwingine. Ama unacheka, au unalia wakati mwingine.

Walitengana kama hilo lingewezekana. Na hapa, Boniface analiona kanisa la Orthodox kama kanisa la kiimani. Kwa nini? Sio la Roma.

Na kanisa la Kirumi ndilo kanisa. Uthibitisho wake wa kibiblia ni kwamba kuna kanisa moja la Kikatoliki la Kirumi. Bwana, anamaanisha Yesu, anasema katika Yohana, kuna kundi moja na mchungaji mmoja.

Ni wazi kwamba anazungumzia kuhusu taasisi ya Kanisa Katoliki la Roma kama ilivyokuwa mwaka 1302 BK. Sidhani hivyo. Badala yake, Yesu katika Yohana 10 anazungumzia kuhusu Mungu kuwaleta Mataifa kanisani, pamoja na waumini Wayahudi, waumini wa awali.

Na tunajifunza kutokana na maneno ya injili. Hapa kuna ufafanuzi mwingine wa uongo. Tunajifunza kutokana na injili kwamba katika kanisa hili na katika nguvu zake kuna panga mbili, za kiroho na za kimwili.

Kwa maana mtume aliposema, tazama, hapa kuna panga mbili. Bwana hakujibu. Ni nyingi sana, lakini hiyo inatosha.

Hilo ndilo tu unalohitaji kuchukua. Na hii hapa tafsiri yake. Bwana aliposema, tazama, hapa ndipo kanisani, kwa kuwa ni mitume waliosema ni panga mbili.

Bwana hakujibu. Ni nyingi sana, lakini inatosha. Kulingana na ufafanuzi wa Boniface, moja ya panga mbili ni upanga wa kiroho.

Roma ina mamlaka juu ya roho za Ukristo. Nyingine ni upanga wa muda. Roma ina mamlaka juu ya serikali duniani.

Hili ni dai kubwa la nguvu. Na mabwana wa dunia hawakuwa wakisikia. Hawakuwakubali wakuu wa majimbo tofauti ya miji, ambao hawakuvutiwa hata kidogo na hawakukubali hili.

Hata hivyo, ni mafundisho rasmi ya Wakatoliki wa Kirumi. Wycliffe, kuna makadirio tofauti kumhusu sasa. Na hakika alikuwa mtangulizi wa mageuzi kwa maana fulani.

Tena, hatujui tarehe yake ya kuzaliwa haswa, lakini takriban 1329. Tunajua alifariki mwaka 1384. Alikuwa msomi wa Kiingereza ambaye masomo yake yalimpelekea zaidi na zaidi kukosoa kanisa Katoliki la Roma.

alihukumiwa na Roma mnamo 1377. Utafiti wake wa kibiblia ulimfanya akataa ubadilisho wa mwili na damu kuwa mwili wa Yesu, nguvu ya kisakramenti ya ukuhani kutoka kwa Baraza la Constance. Sina tarehe sahihi.

Kuwekwa wakfu kwa kasisi Mkatoliki, na hii ikawa sheria ya kanisa na bado inatumika kulingana na Roma. Katika sherehe ya kuwekwa wakfu, ordinand, kasisi hupokea uwezo wa kusamehe dhambi. Wycliffe hakupata kitu kama hiki katika Biblia.

Wala hupati ubadilishanaji wa mwili na damu hapo. Na kwa kweli, pia alihoji ufanisi wa msalaba. Yote hayo yalisababisha kulaaniwa kwake na Roma mnamo 1377.

Kwa hivyo, kwa miaka saba ya mwisho ya maisha yake, aliishi chini ya nukuu hiyo. Kumbuka, nilisema hapo awali, kanuni ya Augustinian ya waliochaguliwa awali ilitumika katika nyakati za kuporomoka kwa mafundisho na kuoza kwa maadili ndani ya kanisa. Kwa hivyo, ilikuwa hivyo.

Kwa hivyo, Wycliffe anasema, kanisa, kwa nukuu, ni mkusanyiko wa wale wote waliochaguliwa awali kwa wokovu. Ni kutoka kwa kitabu chake kuhusu kanisa. Hii ndiyo mada ya Augustine ya kuchaguliwa awali ambayo inapendekezwa na viongozi wa kanisa na wafikiri katika nyakati za shida ambapo ni vigumu kupata waumini au kuwaambia ukweli kutokana na mapambano ya uongo na aina hizo zinazoendelea.

Alisema maneno hayo, mkutano wa wale wote waliochaguliwa awali kwa wokovu. Hilo ndilo kanisa katika kitabu chake kuhusu kanisa. Alisema hivyo akikubaliana na Augustine.

Wokovu, alikuwa wazi, alikuwa wazi. Wokovu ni kupitia neema ya Mungu, si kupitia juhudi za kibinadamu. Yote hayo hayakumpata tu bali pia yalimfanya kuwa mtu asiyestahili na mtu anayehukumiwa na kanisa.

Jan Hus, 1373 hadi 1415, alikuwa mwanamageuzi wa mapema wa Kicheki. Alipata uongofu akiwa na umri wa miaka 20. Mawazo ya Wycliffe yalikuwa na ushawishi kwake, hasa mafundisho yake kuhusu hali ya kiroho ya kanisa.

Tena, hilo linahusiana na uchaguzi mkuu wa Mungu. Unaona, kwa sababu mambo yanaonekana mabaya yanayotuzunguka, lakini Mungu huwa na watu wake kila wakati. Labda hata wamefichwa, lakini Mungu ana watu aliowachagua bila kujali mambo yanaonekanaje.

Hus alitengwa na kanisa. Hus aliahidiwa ushauri salama na njia salama ya kwenda kwenye baraza la Constance, lakini uliruhusiwa kuwadanganya wazushi, ilikuwa kauli rasmi. Alitengwa na kuchomwa moto kwa sababu ya maoni yake.

Sikiliza kauli yake. Watu wawili wenye haki waliokusanyika pamoja katika jina la Kristo wanamfanya Kristo kuwa kichwa cha kanisa takatifu fulani. Kwa hivyo tena, nyakati ngumu, ukosefu wa maadili wa makasisi, ukosefu wa maadili wa watu.

Watu hawaelewi mafundisho ya Kikristo kwa urahisi. Inaonekana ni mbaya. Kwa hivyo, anaenda pande mbili.

Kwa nje, idadi ndogo ya waumini hukusanyika. Wao ndio kundi dogo. Wao ndio mabaki.

Wao ni watu wa Mungu. Wanampenda Bwana. Kanisa lipo.

Kitheolojia, watu wawili wenye haki waliokusanyika pamoja katika jina la Kristo huunda pamoja na Kristo kama kichwa cha kanisa takatifu maalum. Lakini Katoliki takatifu, ambayo ni ya ulimwengu wote, sio ya Kirumi, maneno yangu, lakini maana yake, lakini Katoliki takatifu, ambayo ni kanisa la ulimwengu wote, ni jumla ya waliochaguliwa tangu mwanzo, tena, wakiomba uchaguzi, au waliochaguliwa tangu mwanzo wote waliopo, waliopita, na wajao. Hiyo ni kutoka kwa kitabu chake, Kanisa, kilichoandikwa katika kitabu cha Hus, Kanisa, kilichoandikwa mwaka wa 1413.

Mapema sana, ukurasa wa pili na wa tatu wa hati hiyo . Mtu mcha Mungu anapambana na kusesitiza kanisa linaloamini na uchaguzi wa Mungu kwa wakati mmoja. Sasa, kutoka kwa Luther kulikuja Matengenezo.

Hakukusudia. Alileta matumizi mabaya ya mauzo ya peremende nchini Ujerumani. Watu ambao walipaswa kutumia pesa hizo kununua maziwa kwa ajili ya watoto wao walikuwa wakilipa pesa hizo ili kuwatoa bibi na babu kwenye toharani.

Na alifikiri, oh, kama Baba Mtakatifu huko Roma angejua tu kinachoendelea, angekomesha hili mara moja, bila kujua kwamba Baba huko Roma alikuwa ameshika mkono wake katika malipo ya 50% ya msamaha. Vyovyote vile, kutoka kwa Matengenezo ya Kilutheri kulitoka kiwango cha, Matengenezo yalitoa alama. Yalitoa maungamo ya imani.

Walitaka kuwafundisha watoto. Ilizalisha katekisimu, vifaa vya kufundishia vilivyotegemea maungamo ya imani, na wakati mwingine viwango tofauti vya katekisimu. Kwa hivyo katika utamaduni wa Presbyterian, kuna katekisimu fupi iliyokusudiwa awali kwa ajili ya watoto na katekisimu kubwa iliyokusudiwa kwa ajili ya watu wazima na wazee.

Ungamo la Augsburg la 1530. Melanchthon alikuwa mwandishi. Mrithi mwerevu wa Luther alikuwa mwandishi.

Lakini fundisho hilo, wasomi wanakubali, Melanchthon ndiye mwandishi, lakini fundisho hilo ni fundisho la Luther. Kifungu cha 8.7. Samahani, ninapaswa kusema zaidi kuhusu Huss. Nilipata maelezo zaidi hapa.

Sikufuatilia mshale wangu vizuri sana. Nataka kuwa wazi kuhusu Huss. Yeye si mrekebishaji, sawa? Unaweza kumwita mrekebishaji wa kabla ya mapinduzi, na kila kitu nilichosema ni kizuri, sivyo? Lakini ukimweka katika muktadha wake wa kihistoria, imani zake mwenyewe zilikuwa mchanganyiko wa mafundisho ya kiinjili na ya kitamaduni ya Kikatoliki.

Namaanisha, ungetarajia nini? Kwa Luther kuchunguza jambo zima hakutokea mara moja. Katika mjadala, wajadili wa Kikatoliki walimsukuma hadi mahali ambapo alilazimishwa kuchukua nafasi ya pekee. Unasema kwamba mabaraza na mapapa wanaweza kukosea? Sasa, kama mtawa, hilo si jambo ambalo angesema kwa urahisi.

Lakini aliposukumwa, alisema ikiwa Biblia iko wazi, na ikiwa hawakubaliani na Biblia, basi ndiyo, wanaweza kukosea. Hilo lilimfanya kuwa mzushi hapo hapo. Mafundisho yake na mawazo yake yaliendelea, na angeuawa baada ya minyoo, isipokuwa mkuu wake mwenyewe angemteka nyara.

Alidhani alikuwa mtoro, nina uhakika, na amejificha kwenye ngome ambapo alitafsiri Biblia na kadhalika. Inatosha. Kwa hivyo, kusema ukweli, Huss si Luther.

Ingawa, Luther alipokuwa na wasiwasi, alisema walisema, je, ninyi peke yenu mnaamini mambo haya? Hakuna aliyemwamini. Aliingia maktabani na kusoma, na Huss alikuwa na mawazo kama hayo. Kwa hivyo, alikuwa mrekebishaji wa kabla ya mapinduzi.

Sio jina lisilo la haki. Hata hivyo, mfumo wa imani wa Huss mwenyewe ulikuwa na mafundisho ya kiinjili na ya Kikatoliki. Lakini alisisitiza kuhubiri neno.

Alikuwa na maono ya kibiblia kuhusu kanisa, kwa kiasi fulani. Hayo ndiyo mambo tuliyonukuu. Na ukuhani wa waumini wote.

Kwa hivyo, Katoliki ya Kirumi, hakika, bado. Lakini inasonga mbele katika njia za kuvutia sana za kabla ya mageuzi. Ungamo la Augsburg, Kifungu cha 7. Pia inafundishwa miongoni mwetu kwamba kanisa moja takatifu la Kikristo, unaona, Constantinople, Imani ya Kikonstantinopoli, lina ushawishi mkubwa.

Loo, uko sahihi kabisa. Sawa kabisa. 381.

Leo, katika vitabu vya theolojia vya imani zote tofauti, una sehemu. Sifa za kanisa. Umoja.

Utakatifu. Ukatoliki. Utume.

Na ni sawa. Mababa walijua walichokuwa wakizungumzia. Kuna kanisa moja takatifu la Kikristo, ambalo litakuwa na litadumu milele.

Augsburg. Huu ni mkutano wa waumini wote. Kanisa linaloamini.

Miongoni mwao, hilo linarudi kwa Huss, kwa mfano. Ingawa sidhani kama walimjua Huss. Miongoni mwao injili inahubiriwa katika usafi wake na sakramenti takatifu zinatolewa kulingana na injili.

Hii ndiyo mbegu ya kile ambacho kingeitwa alama za kanisa. Warekebishaji walijenga juu ya sifa za kanisa. Lakini ilibidi waje na njia.

Unatofautishaje kweli na uongo? Ilikuwa ngumu. Luther na Calvin wenyewe walitambua makuhani fulani wa Katoliki kama watu wa Mungu na makutaniko fulani ya Katoliki kama makanisa. Kama makanisa ya kibiblia, ya kiinjili.

Kwa hivyo, ni fujo. Unatatuaje hili? Walibuni alama. Na alama muhimu zaidi ni mafundisho safi ya neno.

Alama ya pili ilikuwa utoaji sahihi wa sakramenti. Ya tatu ilikuwa nidhamu ya kanisa. Hapa una alama mbili.

Pia imeelezwa miongoni mwetu kwamba kanisa moja takatifu la Kikristo litakuwa na litadumu milele. Kwa sababu Yesu alisema milango ya kuzimu haitalishinda kanisa langu. Huu ni mkutano wa waumini wote ambao injili inahubiriwa kati yao katika usafi wake, na sakramenti takatifu zinatolewa kulingana na injili.

Kwa maana inatosha kwa umoja wa kweli wa kanisa la Kikristo kwamba injili ihubiriwe kwa mujibu wa uelewa safi wa hilo. Na kwamba sakramenti zitolewe kwa mujibu wa neno la Mungu. Sio lazima kwa umoja wa kweli wa kanisa la Kikristo kwamba sherehe zilizoanzishwa na wanadamu zifuatwe kwa usawa katika sehemu zote.

Walutheri wanafanya nini katika tarehe hii ya mapema? 1517 Luther alikamilisha nadharia hizo. Huu ni mwaka 1530. Ni mapema sana.

Wanasema baadhi ya mambo ni muhimu zaidi kuliko mengine. Na kunaweza kuwa na maelezo ya serikali ya kanisa au mambo mengine ambayo si sawa. Hilo si muhimu.

Ni kama Paulo asemavyo, katika Waefeso, 4:4, na 5, akinukuu waraka, kuna mwili mmoja na roho moja, kama vile mlivyoitwa katika tumaini moja ambalo ni la wito wenu, Bwana mmoja, imani moja, ubatizo mmoja. Huo ndio uthibitisho wa kibiblia wa umoja wa kanisa, ambao tutauzungumzia baadaye. Kifungu cha nane cha Augsburg, Ungamo la Augsburg 1530.

Tena, ingawa kanisa la Kikristo, kwa kusema ipasavyo, si kitu kingine chochote ila kusanyiko la waumini na watakatifu wote. Hata hivyo, katika maisha haya, Wakristo wengi wa uongo, wanafiki, na hata wenye dhambi dhahiri hubaki miongoni mwa wacha Mungu. Sakramenti zina ufanisi, hata kama makuhani wanaozitoa ni watu waovu.

Kwa maana kama Kristo mwenyewe alivyoonyesha, Mafarisayo wameketi kwenye kiti cha Musa, Mathayo 23:2. Hii ni nini? Huu ni wito wa Augsburg kwa kanuni ya Augustinian, ambayo inaonyesha Biblia, ya kundi mchanganyiko. Unaona? Waumini wa kweli ndio wanaounda kanisa. Hata hivyo, kuna Wakristo wa uongo, wanafiki, na hata wenye dhambi dhahiri miongoni mwa wacha Mungu.

Je, hakukuwa na katika Agano Jipya? Ndiyo, 1 Wakorintho 5. Mtoeni mtu huyo miongoni mwenu, Paulo anasema, yule mtu anayeishi na mama yake na mama yake wa kambo, jinsi mtu anavyoishi na mkewe. Kwa hivyo, bado, Augsburg, mgawanyiko wa Wadonatisti, na wengine wote wenye mitazamo tofauti wanalaaniwa. Sehemu hiyo ya mwisho inasema kwamba hata mtu ambaye hajaokoka anaweza kuhubiri injili ya kweli, na kama wangepanya hivyo, basi unaweza kuokolewa.

Na utata wa Wadonati, jibu lingine kwa mgawanyiko, sawa? Mafarakano yaliyomfuata Donati, anayelitwa Wadonati, yalisema kwamba baada ya mateso kunyamaza, mtu yeyote aliyebatizwa na mchungaji, na kasisi aliyemkana Kristo katika mateso, ubatizo huo ulikuwa batili. Kama hivyo, unaona? Na ikiwa unaamini injili iliyohubiriwa na mtu huyo, hujaokoka. Naam, Mtakatifu Augustine alisema, hapana, hapana.

Tunafurahi watu wacha Mungu wanapohubiri injili. Hatufurahi kamwe kwa watu wanaoshindwa. Lakini hata hivyo, injili na sakramenti si mali ya wanadamu.

Ni injili ya Yesu. Ni maagizo ya Yesu, na yanatumika bila kujali mtindo wa maisha wa mtu aliyeyatoa. Hahimizi uovu wa kikanisa, sawa? Lakini anasema kuna upendeleo kwa neno la Mungu.

Na haijalishi, huna haja ya kumfuatilia mtu aliyekupa injili maisha yako yote kwa hofu au aliyekubatiza ili ubatizo wako usiwe batili ikiwa kweli wameharibu. Hapana, hapana. Huo ni kutoelewa neno na sakramenti.

Ungamo la Scots la 1560, kwa hivyo miaka 30 zaidi. Tarehe za Calvin ni 1509 hadi 1564. Kwa hivyo, Kanisa la Reformed linasonga mbele, na Scotland imekumbatia imani ya Reformed.

Ungamo la Scots lilikuwa la kawaida miongoni mwa wazungumzaji wa Kiingereza hadi Ungamo la Imani la Westminster mnamo 1646. Sasa, naweza kukuambia jambo fulani. Scots hawachezi mpira wa laini.

Loo, wanatoka wakichezacheza, kama utakavyoona. Wow. Ukiri wa Scots wa 1560, Kifungu cha 16.

Tunapoamini katika Mungu mmoja, Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu, zingatia msisitizo wa Utatu. Tunaamini kila mara kwamba tangu mwanzo, kumekuwa na, sasa ipo, na hata mwisho wa dunia kutakuwa na kanisa moja. Neno la Kiskoti kwa kanisa. Wanachosema ni kwamba, Adamu na Hawa walikuwa sehemu ya kanisa.

Wanasema, kama nilivyosema, kuna umoja kati ya watu wa Mungu wa Agano la Kale na Jipya. Hiyo ni kusema, kundi moja na umati wa watu waliochaguliwa na Mungu, waliochaguliwa tangu mwanzo katika msisitizo, ambao wanamwabudu na kumkumbatia kwa haki kwa imani ya kweli katika Kristo Yesu. Kanisa linaloamini, kwa hivyo mna malaika wote wawili, unaona? Ukuu wa Mungu, imani ya kibinadamu, imani ya kweli.

Ukuu wa Mungu si nadharia tu. Husababisha watu kuamini. Na hawaamini tu peke yao.

Mungu aliwachagua na akafanya kazi ndani yao, ili waamini. Wale wanaomwabudu na kumkumbatia kwa haki kwa imani ya kweli katika Kristo Yesu. Ni nani aliye kichwa pekee cha kanisa hilo hilo, ambalo pia ni mwili na mwenzi wa Kristo Yesu?

Ni dini gani ya Kikatoliki? Unafikiri watasema nini baadaye? Ndiyo, unapaswa kumshawishi Papa. Ni dini gani ya Kikatoliki? Hilo ni la ulimwengu wote kwa sababu lina wateule wa rika zote na wa falme zote, mataifa, na lugha zote. Kwa hivyo hao wawe ni Wayahudi, au wawe ni Mataifa, ambao wana ushirika na jamii na Mungu Baba, na pamoja na mwanawe, Yesu Kristo.

Pamoja na mwanawe, Kristo Yesu, kupitia utakaso wa Roho wake Mtakatifu. Whew! Wanafafanua kanisa kwa maana ya muungano na Utatu na, tena, Utatu. Muungano na Kristo ni muungano na Utatu.

Kuna Mungu mmoja. Nafsi haziwezi kutenganishwa. Na tena, Utatu.

Kwa hivyo, inaitwa ushirika, si wa watu wasiomcha Mungu, bali wa watakatifu. Waskoti walikuwa na nguvu katika nidhamu ya kanisa na katika watu si tu kusema kwamba wao ni Wakristo bali kuishi kwa ajili ya Kristo. Wangeweza kuwa na nguvu sana katika nidhamu ya kanisa.

Si kwa watu wasiomcha Mungu, bali kwa watakatifu, ushirika wa watakatifu, ambao, kama raia wa Yerusalemu ya mbinguni, wana matunda ya faida zisizopimika. Hiyo ina maana kwamba, Mungu mmoja, Bwana mmoja Yesu, imani moja, nasikia Waefeso 4 tena, ubatizo mmoja, ambao kutoka kwake kirk, kanisa, hakuna uzima wala furaha ya milele, furaha. Na kwa hivyo, hapa tunaenda, tunachukia kabisa kufuru yao.

Laiti hawa watu wangesema wanachoamini na kuacha kupiga kelele. Whew! Tunachukia kabisa kufuru ya wale wanaodai kwamba watu wanaoishi kwa usawa na haki wataokolewa, dini yoyote waliyodai. Loo, lugha ya Kiingereza iliendelezwa, na hiyo ilitenganishwa na kile kilichokuwa hapo awali.

Yaani, wao ni wapinga-wingi, sawa? Kwa sababu tu unaamini katika kiumbe cha kimungu, hujaokolewa. Kwa maana kama vile bila Kristo Yesu, hakuna uzima wala wokovu, vivyo hivyo hakuna atakayeshiriki, isipokuwa kama vile Baba alivyowapa mwanawe Kristo Yesu, na wale wanaomjia kwa wakati, wanakiri mafundisho yake, na kumwamini. Hii ni lugha kutoka kwa injili ya Yohana.

Mojawapo ya mada za Yohana kuhusu uchaguzi ni baba kumpa mwanawe watu. Katika Yohana 6, kuja kwa Mwana kunamaanisha kumwamini Mwana. Whew! Tena, imejaa Biblia.

Sasa angalia hili. Wale wanaomwamini baada ya muda, tunawaelewa watoto walio na wazazi waaminifu. Ungamo la Mskoti ni la agano katika maana mbili.

Inawafuatilia watu wa Mungu hadi Bustani ya Edeni. Ni watu mmoja wa Mungu, na ina kile ninachokiita theolojia ya familia. Inajumuisha watoto.

Je, inasema watoto hawahitaji kuamini? Bila shaka, haisemi hivyo, bali inasema watoto wamejumuishwa katika agano la neema la Mungu. Kirk hii haionekani, inajulikana tu na Mungu, kanisa lisiloonekana, ambalo pekee linajua ni nani amemchagua na anayewaelewa pia, inasemekana, wateule walioondoka, yaani waliokufa, ambao kwa kawaida huitwa Kirk mshindi, na wale wanaoishi na kupigana dhidi ya dhambi na Shetani kama watakavyoishi baadaye—Ukiri wa Scott 1560.

Loo, najua ni sehemu ya baadaye ya maelezo haya haya ambapo wanaifuata Roma. Loo, wanaishambulia Roma tu. Na watu wa Scotland waliuawa na Roma.

Inaeleweka. Ungamo la Belgic la 1561 ni mojawapo ya alama tatu za marekebisho zinazoitwa aina tatu za umoja kwa kuwaamini Wakristo waliorekebishwa hadi leo. Mila ya Presbyterian inatoka Scotland na mkutano wa Bunge la Westminster huko London.

Viwango vyake vya mafundisho ni Viwango vya Westminster, Ungamo la Imani la Westminster, Katekismus Fupi ya Westminster, na Katekismus Kubwa ya Westminster. Aina tatu za umoja zilizowarekebisha Wakristo dhidi ya Ukristo wa Presbyterian zilizobadilishwa zinatoka bara la Ulaya, si Uingereza, na Scotland, na Uholanzi, kwa mfano. Uh, aina tatu za umoja ni Ungamo la Belgic, ambalo nitanukuu baada ya muda mfupi, Katekismus ya Heidelberg, na kanuni, kauli za kitheolojia za Dort.

Ungamo la Belgique, katekismus ya Heidelberg, kanuni za Dort. Katekismus ya Heidelberg, Ungamo la Belgique, 1561. Kimsingi, wakati uleule wa ungamo la Scots.

Kifungu cha 27, tunaamini na kukiri kanisa moja Katoliki au la ulimwengu wote, kusanyiko takatifu na mkusanyiko wa waumini wa kweli Wakristo, wakisubiri utakaso wao wote katika Yesu Kristo, wakioshwa kwa damu yake, na kutakaswa na kutiwa muhuri na Roho Mtakatifu. Ni mara ya kwanza kutajwa kutiwa muhuri katika hati hizi. Ninaithamini sana.

Kutia muhuri kunatajwa katika Waefeso 1, Waefeso 4, na 2 Wakorintho 1. Inazungumzia Mungu akiwaweka watu wake wakiokolewa kwa kuwapa Roho Mtakatifu kama muhuri. Pia inazungumzia kwa njia ndogo zaidi kutambuliwa kwao kama watu wa Mungu. Kanisa hili limekuwepo tangu mwanzo wa ulimwengu na litadumu hadi mwisho.

Agano, watu mmoja wa Mungu, litadumu hadi mwisho. Kauli ya Yesu, Nitalijenga kanisa langu, milango ya kuzimu haitalishinda, kama inavyoonekana kutokana na ukweli kwamba Kristo ni mfalme wa milele na hawezi kuwa bila raia. Hilo ndilo fundisho la John Calvin.

Kristo ndiye mfalme wa milele. Lazima awe na raia. Kwa hivyo, kuna watu mmoja wa Mungu.

Je, hiyo ndiyo kusema hatupaswi kufanya hivyo? Je, hakuna kutokuendelea miongoni mwa watu wa Mungu? Ndiyo, kuna. Lakini hati hizi zinasisitiza mwendelezo kati ya watu wa Mungu wa Agano la Kale na Agano Jipya. Na kanisa hili takatifu

linahifadhiwa na Mungu dhidi ya hasira ya ulimwengu wote, ingawa kwa muda linaweza kuonekana dogo sana machoni pa wanadamu, kana kwamba limezimwa.

Na kwa hivyo, kanisa hili takatifu halijafungwa, halijafungwa, au halijawekewa mipaka mahali fulani au watu fulani, bali limeenea na kutawanyika kote ulimwenguni, ingawa bado limeunganishwa na kuungana katika moyo na utashi, katika Roho mmoja, herufi kubwa S, kwa nguvu ya imani. Katika hotuba yetu inayofuata, tutachukua Ukiri wa Imani wa Westminster.

Huyu ni Dkt. Robert A. Peterson katika mafundisho yake kuhusu Mafundisho ya Kanisa na Mambo ya Mwisho. Hii ni kipindi cha 7, Theolojia ya Kihistoria ya Kanisa.